

Anna Wolak-Tuzimek

Politechnika Radomska

NAKLADY INWESTYCYJNE PRZEDSIĘBIORSTW DZIAŁAJĄCYCH W POLSKIEJ GOSPODARCE

1. Wstęp

Inwestowanie to jedna z podstawowych działalności człowieka w ekonomii, od której też zależy rozwój firmy. Realizacja odpowiednio dobranych i przewidzianych przedsięwzięć inwestycyjnych wpływa na dobrą kondycję przedsiębiorstwa. Dbając o długotrwałą efektywność, trzeba nieustannie podejmować decyzje dotyczące różnego rodzaju inwestycji.

Rozumienie i interpretowanie pojęcia inwestycji w teorii i praktyce gospodarczej jest znacznie zróżnicowane.

W 1965 r. Hirschleifer stworzył najpopularniejszą definicję inwestycji: inwestycja jest w istocie bieżącym wyrzeczeniem dla przyszłych korzyści. Ale terazniejszość jest względnie dobrze znana, natomiast przyszłość to zawsze tajemnica. Dlatego inwestycja jest wyrzeczeniem się pewnego dla niepewnej korzyści [Jajuga, Jajuga 2000, s. 7].

W literaturze przedmiotu wśród podstawowych typów definicji inwestycji można wyróżnić te o szerokim i wąskim znaczeniu tego pojęcia. Najszersza i najbardziej ogólna definicja utożsamia inwestycje ze wszystkimi środkami i oszczędnościami w gospodarce przeznaczonymi na dalszy rozwój produkcji i usług, które nie zostały skonsumowane. Natomiast w węższym znaczeniu inwestycje to nakłady na przyrost i odtworzenie majątku rzeczowego w przedsiębiorstwie.

Inwestycje mają wiele charakterystycznych dla siebie cech, które wyróżniają je wśród innych działań przedsiębiorstwa. Określają one specyfikę inwestycji, która powinna być uwzględniona przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnej przez przedsiębiorstwo. Do podstawowych cech inwestycji należy:

- 1) ryzyko i niepewność realizacji inwestycji,
- 2) konieczność zgromadzenia znacznych środków finansowych na realizację inwestycji,

- 3) skomplikowana procedura przeprowadzania rachunku inwestycyjnego, uwzględniającego zasadność, możliwości finansowe i efekty przyszłej inwestycji,
- 4) niezbędność prowadzenia inwestycji dla rozwoju i przetrwania przedsiębiorstwa,
- 5) długookresowość inwestycji,
- 6) pozytywny wpływ na konkurencyjność przedsiębiorstwa, jego pozycję na rynku.

Przedstawione cechy inwestycji wskazują na skomplikowany proces inwestowania w przedsiębiorstwie. Z tego też powodu przedsiębiorstwa, które zamierzają rozpocząć działalność inwestycyjną, powinny dokonać oceny przyszłych efektów inwestycji.

2. Kierunki działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw

Charakter inwestycji zależy od fazy cyklu życia organizacji. W fazie wzrostu przedsiębiorstwo powinno realizować inwestycje zwiększające zdolności produkcyjne, infrastrukturę techniczną. Są to inwestycje rozwojowe i marketingowe. W tej fazie przedsiębiorstwo może generować ujemne przepływy pieniężne oraz osiągać niską bieżącą stopę zwrotu z zainwestowanego kapitału. W fazie utrzymania projekty inwestycyjne nakierowane są na zwiększanie zdolności produkcyjnych i ciągłe doskonalenie procesów. Faza dojrzałości, w której znajduje się przedsiębiorstwo, to zbieranie tzw. plonów z inwestycji dokonanych w poprzednich fazach. Inwestycje rzeczowe mają charakter przede wszystkim odtworzeniowy. Wszystkie projekty muszą odznaczać się ściśle określonym i krótkim okresem zwrotu.

Przedsiębiorstwa w zakresie podejmowania inwestycji uwzględniają najczęściej projekty związane z:

- rozbudową i rozszerzaniem działalności,
- realizacją zasadniczej zmiany w produkcji,
- unowocześnianiem wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działalności,
- racjonalizacją logistyki sprzedaży towarów i usług,
- budową, rozbudową i przebudową instalacji i urządzeń sprzyjających oszczędności surowców i energii oraz ograniczaniu ilości substancji szkodliwych dla środowiska,
- informatyzacją, chodzi m.in. o systemy zarządzania przedsiębiorstwem.

Strategie inwestowania w przedsiębiorstwach są związane z podejmowaniem i realizacją – przy zastosowaniu właściwych zasad, środków i sposobów – takich przedsięwzięć inwestycyjnych, które:

- charakteryzują się znacznymi rozmiarami rzeczowymi i finansowymi,
- mają poprawić efektywność funkcjonowania przedsiębiorstwa, przy czym wzrost efektywności jest proporcjonalny do wykorzystania posiadanego kapitału, a nie do samego zaangażowanego kapitału,

- uwzględniają bezpieczne zarządzanie ryzykiem inwestycyjnym (dotyczy to właściwych kierunków inwestowania oraz kosztów i struktury kapitału w danym horyzoncie czasu, rozpatrywanych w aspekcie rodzajów i rozpiętości ryzyka),
 - mają w przyszłości zwiększyć wartość rynkową przedsiębiorstwa.
- Nadrzędnym miernikiem oceny strategii inwestowania są osiągnięta stopa zysku oraz towarzyszące jej ryzyko w danym czasie.

Na strategię mają wpływ różnego typu determinanty, które powinny być rozpatrywane jako wyznaczniki aktywności inwestycyjnej przedsiębiorstw. Do głównych determinantów można zaliczyć [Ostrowska 2002, s. 21-22]:

- kondycję ekonomiczno-finansową przedsiębiorstwa,
- główną strategię rozwoju przedsiębiorstwa uwzględniającą potrzeby inwestycyjne i gotowość do inwestowania,
- dostępność do postępu techniczno-ekonomicznego (innowacje),
- relacje między uczestnikami rynku inwestycyjnego,
- zdolność akumulacyjną przedsiębiorstwa, wpływającą na jego zdolność kredytową,
- zdolność kredytową banków,
- wykorzystywanie zagranicznych środków kredytowych,
- infrastrukturę systemu rynkowego (prawną i informacyjną, techniczną i finansową) w tym banki i rynek kapitałowy,
- ryzyko w danym horyzoncie czasowym.

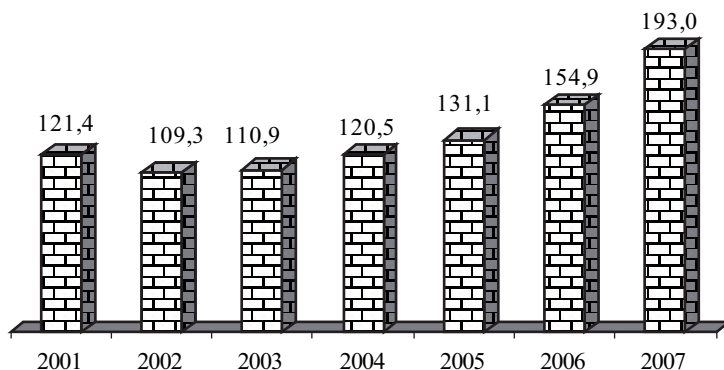
3. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

W 2007 r. wartość nakładów inwestycyjnych pełnej zbiorowości podmiotów wyniosła 193,0 mld zł, czyli 19,7% więcej niż w roku poprzednim.

Po spadku nakładów inwestycyjnych w latach 2001-2002, spowodowanym głównie słabą koniunkturą gospodarczą, pogarszaniem kondycji finansowej firm oraz wysokim oprocentowaniem kredytów, od 2003 r. można zauważyć systematyczny wzrost wydatków na inwestycje (rys. 1).

W 2007 r. nakłady inwestycyjne w podmiotach o liczbie powyżej 49 pracujących wyniosły 105,0 mld zł i były wyższe o 26,2% niż w roku poprzednim (w cenach stałych). W największym stopniu wzrosły nakłady poniesione przez przedsiębiorstwa zatrudniające od 250 do 1000 osób (ok. 47%). W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 1000 osób wzrost nakładów wyniósł 28%, w podmiotach zaś o liczbie pracujących od 50 do 249 o 16%. Występująca tendencja tempa wzrostu nakładów inwestycyjnych w podmiotach dużej wielkości szybszego niż w podmiotach wielkości średniej spowodowana jest różnicami w sytuacji finansowej różnej wielkości podmiotów.

Pod względem poziomu w strukturze nakładów inwestycyjnych dominują ciągle wydatki na budynki i budowle. Przeciętnie stanowiły one 53,3% ogółu nakładów. Przewyższają one nieznacznie poziom wydatków na maszyny i urządzenia – średnio

Rys.1. Poziom nakładów inwestycyjnych w latach 2000-2007 w mld zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie [*Polska 2007...* 2007, s. 184; *Polska 2008...* 2008, s. 169].

Tabela 1. Poziom i struktura nakładów inwestycyjnych za lata 2001-2007 (w cenach bieżących)

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
w mld zł							
Nakłady ogółem	121,4	109,3	110,9	120,5	131,1	154,9	193,0
Budynki i budowle	64,1	57,8	58,9	63,7	70,7	83,1	104,7
Maszyny i urządzenia	42,5	38,8	39,0	42,5	45,7	52,9	64,8
Środki transportu	12,8	11,0	11,4	13,4	13,8	17,6	22,0
Pozostałe nakłady	2,0	1,7	1,6	0,9	0,9	1,3	1,5
w %							
Nakłady ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Budynki i budowle	52,8	52,9	53,1	52,9	53,9	53,6	54,2
Maszyny i urządzenia	35,0	35,5	35,2	35,3	34,9	34,2	33,6
Środki transportu	10,5	10,1	10,3	11,1	10,5	11,4	11,4
Pozostałe nakłady	1,7	1,5	1,4	0,7	0,7	0,8	0,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie [*Polska 2007...* 2007, s. 184; *Polska 2008...* 2008, s. 169].

34,8%. Udział wydatków w tej grupie nakładów pozostaje praktycznie niezmienny w badanym okresie, z nieznaczną tendencją spadkową w latach 2005-2007, charakteryzując się wyższym tempem wzrostu gospodarczego. W tym okresie podejmowane są istotne inwestycje budowlane, które w okresie słabszego wzrostu gospodarczego ustępują pod względem dynamiki inwestycjom w techniczne uzbrojenie miejsc pracy. W warunkach niskiego wzrostu gospodarczego w okresie 2001-2002 udział wydatków na maszyny i urządzenia był relatywnie wyższy. W tych warunkach ma-

leje udział wydatków na środki transportu – średnio o 10,3%, które jednak znacznie rosną w okresie wyższego tempa wzrostu. Należy podkreślić, że w latach 2001-2002 odnotowano ujemny wzrost inwestycji w cenach bieżących, co jednoznacznie wpłynęło negatywnie na tempo wzrostu w kolejnych latach.

4. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw sektora MŚP

W roku 2006 nakłady na środki trwałe ogółem w przedsiębiorstwach, z pominięciem rolnictwa i leśnictwa, rybołówstwa oraz administracji publicznej, wynosiły ok. 113 mld zł, z czego około połowa to nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw sektora MŚP. Wśród nich największą wartość nakładów inwestycyjnych miały przedsiębiorstwa średnie – 27,6 mld zł. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach wzrosły o 14,6% w porównaniu z rokiem poprzednim, z czego największy przyrost wystąpił wśród średnich przedsiębiorstw (29,3%). W 2006 r. tempo wzrostu nakładów inwestycyjnych we wszystkich grupach MŚP według wielkości było wyższe niż w przedsiębiorstwach dużych.

W 2006 r. nakłady na nowe środki trwałe osiągnęły wartość przeszło 1 mld zł. Połowa z tej liczby przypadała na sektor MŚP. Najmniejszą wartość nakładów na środki trwałe miały przedsiębiorstwa małe zatrudniające 10-49 pracowników. Ich dynamika w stosunku do roku poprzedniego wynosiła 21,4%. Wyższą dynamiką charakteryzowały się jedynie przedsiębiorstwa średnie (30,9%).

W zdecydowanej większości sekcji gospodarki tempo wzrostu nakładów inwestycyjnych MŚP było w 2006 r. znacznie wyższe niż rok wcześniej. Wyjątki dotyczą praktycznie tylko mikroprzedsiębiorstw. W 2005 r. tempo wzrostu nakładów inwestycyjnych ogółem wyniosło w przypadku mikroprzedsiębiorstw przemysłowych 25,7%, natomiast w 2006 r. tylko 3,5%. W 2006 r. nakłady inwestycyjne na nowe i używane środki trwałe łącznie wyniosły w przeliczeniu na pracującego 13,4 tys. zł, z tego w przedsiębiorstwach najmniejszych – 4,1 tys. zł, małych – 13,1 tys. zł, średnich – 17,9 tys. zł i w dużych – 23,4 tys. zł [Raport o stanie sektora małych i średnich... 2008, s. 38-39].

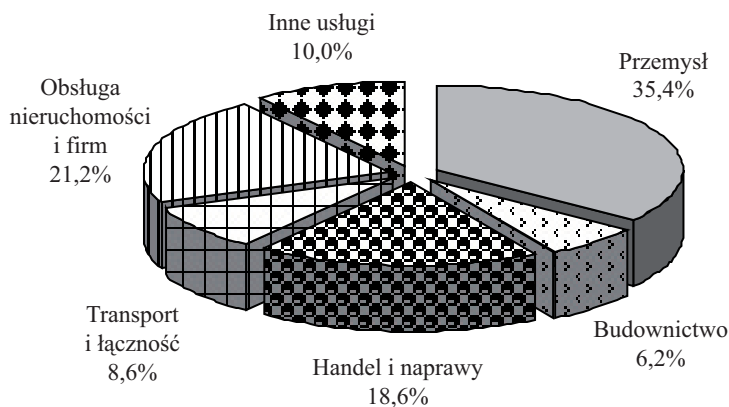
Najwyższe nakłady inwestycyjne MŚP na nowe i używane środki trwałe wystąpiły w przemyśle (35,4%). Na drugim miejscu w sektorze MŚP pod względem nakładów inwestycyjnych znalazły się przedsiębiorstwa sekcji obsługa nieruchomości i firm (21,2%), następnie handel i naprawy (18,6%), transport i łączność (8,6%) oraz budownictwo (6,2%) (rys. 2).

W 2006 r. 73% nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób sfinansowane było ze środków własnych, a 12,7% z kredytów i pożyczek krajowych. W sektorze prywatnym odpowiednie udziały były wyższe i wynosiły 74,8% oraz 14,4%. W sektorze publicznym nakłady inwestycyjne finansowane ze środków własnych wynosiły 67,4%, natomiast z kredytów i pożyczek krajowych – 7,4%.

Tabela 2. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw w latach 2005-2006 (z pominięciem rolnictwa i leśnictwa, rybołówstwa i rybactwa oraz administracji publicznej)

Rok	Ogółem	Z tego przedsiębiorstwa o liczbie zatrudnionych			
		0-9	10-49	50-249	powyżej 249
Nakłady inwestycyjne ogółem (w mln zł)					
2005	99 418,2	11 790,1	10 450,9	21 384,3	55 792,9
2006	1113 895,1	14 125,5	12 720,1	27 647,7	59 247,6
Rok poprzedni = 100%					
2005	110,4	103,9	90,2	98,5	122,9
2006	114,6	119,8	121,7	129,3	106,2
Nakłady na nowe środki trwałe (w mln zł)					
2005	84 674,7	10 849,0	7 932,4	18 397,2	47 496,1
2006	101 678,4	12 916,4	9 628,2	24 072,9	55 060,9
Rok poprzedni = 100%					
2005	106,1	102,9	89,3	101,8	112,4
2006	120,1	119,1	121,4	130,9	115,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Raport o stanie sektora małych i średnich... 2008, s. 38].

Rys. 2. Struktura nakładów inwestycyjnych MŚP na nowe i używane środki trwałe łącznie w 2006 r. (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Raport o stanie sektora małych i średnich... 2008, s. 38].

W największej mierze ze środków własnych korzystały przedsiębiorstwa duże, w sektorze prywatnym nakłady inwestycyjne finansowane tymi kredytami wynosiły 83,6%. Najmniej korzystały ze środków własnych na nakłady inwestycyjne małe przedsiębiorstwa (60,5%). W większym stopniu w tymże celu zaciągały one kredyty

i pożyczki krajowe (22,7%). W sektorze prywatnym małe przedsiębiorstwa zachowały podobną strukturę finansowania nakładów inwestycyjnych.

Tabela 3. Struktura nakładów inwestycyjnych według źródeł finansowania w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób w latach 2005-2006 (z pominięciem rolnictwa i leśnictwa, rybołówstwa i rybołówstwa oraz administracji publicznej)

Wyszczególnienie	Ogółem		Z tego przedsiębiorstwa o liczbie zatrudnionych					
			10-49		50-249		powyżej 249	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Przedsiębiorstwa ogółem (nakłady inwestycyjne ogółem = 100%)								
Środki własne	76,8	73,0	7,9	60,5	74,1	64,6	78,5	79,0
Kredyty i pożyczki krajowe	9,2	12,7	20,9	22,7	14,9	21,5	5,2	7,2
Środki z zagranicy	4,7	5,0	2,0	10,1	3,8	6,4	5,5	3,5
Nakłady niesfinansowane	5,1	4,3	1,4	2,9	1,9	2,4	6,8	5,4
Sektor publiczny (nakłady inwestycyjne sektora ogółem = 100%)								
Środki własne	70,4	67,4	49,8	52,7	70,7	62,6	71,3	69,0
Kredyty i pożyczki krajowe	5,5	7,4	31,2	28,8	9,4	15,3	3,6	4,9
Środki z zagranicy	3,9	4,3	0,5	0,9	3,3	4,3	4,2	4,4
Nakłady niesfinansowane	9,3	8,4	0,6	1,4	2,3	2,2	10,9	9,9
Sektor prywatny (nakłady inwestycyjne sektora ogółem = 100%)								
Środki własne	79,0	74,8	74,3	61,2	74,7	64,9	82,1	83,6
Kredyty i pożyczki krajowe	10,5	14,4	19,8	22,1	15,9	22,4	6,0	8,2
Środki z zagranicy	5,0	5,3	2,1	11,0	3,9	6,7	6,2	3,1
Nakłady niesfinansowane	3,6	3,1	1,5	3,1	1,9	2,5	4,8	3,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie [*Raport o stanie sektora małych i średnich...* 2008, s. 39].

W sektorze publicznym małe przedsiębiorstwa korzystały z kredytów i pożyczek krajowych w większej liczbie (28,8%). Środki z zagranicy stanowiły 5% ogółu nakładów inwestycyjnych. Z tej formy finansowania w sektorze publicznym korzystało najwięcej w porównaniu z sektorem ogółem dużych (4,4%) oraz średnich przedsiębiorstw (4,3%). Małe przedsiębiorstwa finansowały ze środków z zagranicy jedynie 0,9% swoich nakładów inwestycyjnych. W sektorze prywatnym struktura ta była nieco inna. Występował większy udział środków z zagranicy w finansowaniu nakładów inwestycyjnych małych przedsiębiorstw; osiągał on wartość 11%. Średnie firmy korzystały ze środków z zagranicy w 6,7%, a duże w 3,1%.

5. Nakłady inwestycyjne podmiotów z kapitałem zagranicznym

W 2006 r. nakłady na pozyskanie aktywów trwałych w Polsce poniosło 57,7% podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego (rok wcześniej 59,1%). Wartość tych nakładów wyniosła 66 098,0 mln zł i była o 20,0% wyższa niż w roku 2005. Największe wydatki inwestycyjne poniosły przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 9 pracowników, tj. 55 913,0 mln zł, co stanowiło 84,6% ogółu nakładów inwestycyjnych. Znacznie mniejsze nakłady poniosły mikroprzedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego, tj. 10 185,0 mln zł (15,4% wszystkich wydatków).

Tabela 4. Wydatki inwestycyjne podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2005-2006

Wyszczególnienie	2005		2006	
	w mln zł	w %	w mln zł	w %
Nakłady ogółem	55 069,5	100,0	66 098,0	100,0
Przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników	5 297,9	9,6	10 185,0	15,4
Przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 9 pracowników	49 771,7	90,4	55 913,0	84,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie [*Działalność gospodarcza podmiotów...* 2006, s. 52; *Działalność gospodarcza podmiotów...* 2007, s. 51].

Tabela 5. Poziom i struktura wydatków inwestycyjnych podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego według województw w latach 2005-2006

Wyszczególnienie	2005		2006	
	w mln zł	w %	w mln zł	w %
Polska	55 069,5	100,0	66 098,0	100,0
Dolnośląskie	5 041,4	9,2	7 753,7	11,7
Kujawsko-pomorskie	716,8	1,3	726,9	1,1
Lubelskie	324,2	0,6	282,9	0,4
Lubuskie	662,1	1,2	765,9	1,2
Łódzkie	1 661,6	3,0	1 836,7	2,8
Małopolskie	1 975,0	3,6	5 218,4	7,9
Mazowieckie	27 679,8	50,3	28 946,6	43,8
Opolskie	630,1	1,1	494,9	0,7
Podkarpackie	911,5	1,7	1 166,1	1,8
Podlaskie	271,6	0,5	–	–
Pomorskie	3 387,1	6,1	3 932,4	5,9
Śląskie	4 318,1	7,8	6 091,7	9,2
Świętokrzyskie	692,4	1,2	620,4	0,9
Warmińsko-mazurskie	751,3	1,4	–	–
Wielkopolskie	4 726,2	8,6	5 307,2	8,0
Zachodniopomorskie	1 320,1	2,4	1 796,4	2,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie [*Działalność gospodarcza podmiotów...* 2006, s. 52; *Działalność gospodarcza podmiotów...* 2007, s. 52].

W układzie terytorialnym najwięcej nakładów inwestycyjnych na pozyskanie aktywów trwałych poniosły podmioty działające w województwie mazowieckim (43,8% 2006 r. i 50,3% 2005 r.). Znacznie mniej środków pieniężnych na działalność inwestycyjną przeznaczyły podmioty z udziałem kapitału zagranicznego zlokalizowane w województwie dolnośląskim (odpowiednio 11,7 i 9,2%), śląskim (odpowiednio 9,2 i 7,8%), wielkopolskim (odpowiednio 8,0 i 8,6%) oraz małopolskim (odpowiednio 7,9 i 3,6%) i pomorskim (odpowiednio 5,9 i 6,1%). Przedsiębiorstwa funkcjonujące w pozostałych województwach w 2006 r. przeznaczyły na inwestycje poniżej 2,8% ogółu wydatków inwestycyjnych.

Firmy z udziałem kapitału zagranicznego (powyżej 1 mln dol.) partycypowały w 43% nakładów inwestycyjnych. Nakłady tych firm wzrosły o 24% (w cenach stałych). Najwięcej inwestowały firmy działające w obszarze przetwórstwa przemysłowego. Ich udział stanowił 47% ogólnych wydatków inwestycyjnych tej grupy firm.

Tabela 6. Wydatki na nowe środki trwale podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2001-2006 (w cenach bieżących)

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006
w mld zł						
Wydatki ogółem	35,7	30,4	30,9	35,2	37,1	46,8
Mikroprzedsiębiorstwa	3,2	2,9	2,9	4,4	4,2	7,2
Małe przedsiębiorstwa	3,6	2,4	2,9	2,4	2,4	3,4
Średnie przedsiębiorstwa	6,8	4,7	5,0	6,1	6,2	8,6
Duże przedsiębiorstwa	22,1	20,4	20,1	22,3	24,3	27,6
w %						
Wydatki ogółem	100	100	100	100	100	100
Mikroprzedsiębiorstwa	9,0	9,5	9,4	12,5	11,2	15,4
Małe przedsiębiorstwa	10,0	7,9	9,4	6,8	6,5	7,3
Średnie przedsiębiorstwa	19,1	15,5	16,2	17,3	16,7	18,4
Duże przedsiębiorstwa	61,9	67,1	65,0	63,4	65,6	58,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie [*Działalność gospodarcza podmiotów...* 2007, s. 28].

W całym badanym okresie wartość wydatków inwestycyjnych na nowe środki trwale podmiotów z kapitałem zagranicznym zwiększyła się o 11,8 mld zł, czyli o ok. 23,7%. Największe wydatki na ten cel poniosły podmioty zatrudniające powyżej 250 osób. Ich udział w wydatkach kształtował się przeciętnie na poziomie ok. 64%. Natomiast małe przedsiębiorstwa wydatkowały najmniej w całym badanym okresie, a ich udział w wydatkach ogółem wynosił mniej niż 10%.

6. Podsumowanie

Inwestycje są jednym z najważniejszych sposobów realizacji rozwoju przedsiębiorstwa. Konieczność prowadzenia inwestycji wynika z rosnącej konkurencyjności na rynku, zmieniającego się otoczenia, rosnących oczekiwań klientów. W dobie szybkiego postępu technicznego i konkurencji na rynku szansę przetrwania i rozwoju zapewniają przedsiębiorstwu takie cechy, jak innowacyjność, nowoczesność, elastyczność. Do realizacji tych cech służą inwestycje, które zapewniają firmie utrzymanie się na rynku i skuteczną walkę z konkurencją.

Duże znaczenie inwestycji dla przedsiębiorstw potwierdzają dane dotyczące poziomu i struktury nakładów inwestycyjnych.

1. W 2007 r. wartość nakładów inwestycyjnych pełnej zbiorowości podmiotów wyniosła 193 mld zł, co oznacza przyrost o ponad 20% w stosunku do roku poprzedniego.

2. W latach 2001-2007 przeciętne wydatki na budynki i budowle kształtowały się na poziomie 53,3% ogółu nakładów.

3. Przedsiębiorstwa należące do sektora MŚP w 2006 r. poniosły nakłady inwestycyjne na poziomie 54,4 mld zł.

4. Największe nakłady inwestycyjne na nowe i używane środki trwałe wśród przedsiębiorstw należących do sektora MŚP wystąpiły w przemyśle – 35,4%.

5. Nakłady inwestycyjne podmiotów z kapitałem zagranicznym wyniosły w 2006 r. 66,1 mld zł.

Działalność inwestycyjna przedsiębiorstw to skomplikowane przedsięwzięcie warunkujące przetrwanie i rozwój jednostki gospodarczej w zmiennym, konkurencyjnym otoczeniu. Najczęściej inwestycje w przedsiębiorstwach dotyczą nakładów na tworzenie nowych zdolności wytwórczych: nabywanie dóbr inwestycyjnych (budowanie nowych i rozbudowa istniejących zakładów produkcyjnych, zakup maszyn i urządzeń), które będą służyć wytwarzaniu innych dóbr i usług.

Literatura

- Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2005 roku*, GUS, Warszawa 2006.
Działalność gospodarcza podmiotów z kapitałem zagranicznym w 2006 roku, GUS, Warszawa 2007.
Jajuga K., Jajuga T., *Inwestycje. Instrumenty finansowe. Ryzyko finansowe. Inżynieria finansowa*, PWN, Warszawa 2000.
Ostrowska E., *Ryzyko projektów inwestycyjnych*, PWE, Warszawa 2002.
Polska 2007. Raport o stanie gospodarki, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2007.
Polska 2008. Raport o stanie gospodarki, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2008.
Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2006-2007, PARP, Warszawa 2008.

THE CAPITAL EXPENDITURES IN THE ENTERPRISES PRESENT IN THE POLISH ECONOMY

Summary

The paper deals with the capital expenditures in enterprises. The features of the investment and a course of enterprise's investment activities have been described in detail. The level and structure of capital expenditures between 2001 and 2007 has been shown and the predominant role of constructional expenditures has been proved. The above made on average 53.3% of total expenditures in the period investigated.

Moreover, the structure of capital expenditures in enterprises which belong to the sector of small and medium enterprises has been discussed. The sources of investments finance in enterprises mentioned above have been defined.

The capital expenditures in enterprises with foreign capital have been shown using statistical data (2005-2006). The biggest expenditures on new equipment were made in big enterprises with the average share of 64%.

The statistical analysis was carried out basing on the data taken from the Central Statistical Office, the Ministry of Economy and the Polish Agency of Enterprise Development.